

Beslutningsforslag nr. B 156. Fremsat den 9. maj 2000 af Kim Behnke (FRI), Tom Behnke (FRI), Thorkild B. Frandsgaard (FRI), Kirsten Jacobsen (FRI) og Frank Dahlgard (UP)

Forslag til folketingsbeslutning

om folkeafstemning om ophævelse af de fire danske forbehold

Folketinget pålægger regeringen at sørge for, at der ved folkeafstemningen den 28. september 2000 gennemføres en folkeafstemning om ophævelse af samtlige fire danske forbehold fastlagt i det danske memorandum "Danmark i Europa" af 30. oktober 1992.

Folkeafstemningen den 28. september 2000 skal derfor ikke kun være om dansk deltagelse i ØMU'ens tredje fase og dermed opgivelse af kronen. Folkeafstemningen skal ved en og samme afstemning give de danske vælgere mulig-

hed for at tage stilling til, om de fire danske forbehold fra Det Nationale Kompromis af 27. oktober 1992 skal ophæves.

De fire danske forbehold er:

Den tredje fase af Den Økonomiske Monetære Union – ØMU'en, herunder den fælles europæiske valuta (udskifte kronen med EU's fælles valuta euroen).

- Det fælles EU-forsvar.
- Det retspolitiske samarbejde
- Det fælles Unionsborgerskab.

Bemærkninger til forslaget

Statsministeren har fastlagt, at der skal afholdes folkeafstemning den 28. september 2000. Det er regeringens ønske, at de danske vælgere ved den lejlighed skal gives mulighed for at tage stilling til, om Danmark skal opgive kronen som national valuta og i stedet deltage i den tredje fase af Den Økonomiske Monetære Union gennem dansk overgang til den fælles europæiske valuta (udskifte kronen med EU's fælles valuta euroen). Regeringen har dog valgt at formulere spørgsmålet således, at vælgerne skal tage stilling til, om de ønsker dansk deltagelse i den fælles valuta. Den formulering er stærkt tendentiøs.

Den 27. oktober 1992 vedtog alle Folketingets partier med undtagelse af Fremskridtspartiet Det Nationale Kompromis. Forud var gået omfattende forhandlinger, hvor specielt SF i samarbejde med Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre udgjorde omdrejningspunktet. Venstre og Det Konservative Folkeparti tilsluttede sig efterfølgende aftalen.

Heraf fremgår bl.a. følgende tekst om de fire danske forbehold:

2. Spørgsmål af særlig interesse for en aftale for Danmark

I konsekvens af resultatet af folkeafstemningen 2. juni bortfaldt lovforslaget om Danmarks tiltrædelse af Maastrichttraktaten.

Danmark og de øvrige 11 lande, der har underskrevet denne traktat, står herefter over for et reelt problem, der kun kan løses af alle 12 lande i fællesskab.

En aftale for Danmark skal respektere udfaldet af folkeafstemningen.

Aftalen skal være udtryk for reelle indholdsmæssige ændringer i forhold til det grundlag, der blev forkastet 2. juni.

Danmark må derfor i forhold til unionsmålsætningen, som den fremgår af Fælles Bestemmelser, præcisere, at EF-samarbejdet består af stater, som i henhold til de grundlæggende traktater frit har besluttet i fællesskab at udøve visse af deres kompetencer.

Den fælles udøvelse af kompetence har som selvfølgelige forudsætning, at Danmark er en uafhængig stat, således som denne status er defineret i den

danske grundlov, og således som den udøves gennem de institutioner, Folketing, regering, domstole og kongehus, der er forankrede i grundloven.

I sammenhæng med denne præcisering af målsætningen for Danmarks deltagelse i samarbejdet må en aftale indebære:

Danmark holder sig uden for den såkaldte forsvarspolitiske dimension, der indebærer medlemskab af Vestunionen samt fælles forsvarspolitik eller fælles forsvar.

Danmarks holder sig uden for den fælles mønt og de krav til den økonomiske politik, der er knyttet til 3. fase af Den Økonomiske Monetære Union.

Men Danmark tillægger det stor betydning at deltage i valutasamarbejdet, som det er udformet i EMS'en, og således som det videreføres i 2. fase. Danmark må også, når andre EF-lande eventuelt går over i 3. fase, deltage i et nært valutasamarbejde i EF. Danmark skal således bevare sine nationale beføjelser i finans- og pengepolitikken, herunder lovgivningen om Danmarks Nationalbank.

Danmark skal ikke være forpligtet i forhold til unionsborgerskabet. Men Danmark vil for herboende EF-borgere opretholde valgret og valgbarhed til kommunalvalgene og indføre begge dele til Europa-Parlamentsvalg.

Danmark kan ikke godtage suverænitetsafgivelse på det retlige og politimæssige område, men kan deltage på det hidtidige mellemstatslige grundlag. Det betyder, at Danmark for sit vedkommende ikke kan støtte, at dele af søjle 3 overføres til det overnationale samarbejde i søjle 1.

I konsekvens heraf får unionsmålsætningen, som den fremgår af Fælles Bestemmelser i Maastrichttraktaten, ikke virkning for Danmark på de ovenstående punkter.

Den danske aftale må være retligt bindende for alle 12 EF-lande og være uden tidsbegrænsning. Til gengæld vil Danmark ikke modsætte sig, at andre medlemslande på et eller flere af ovenstående punkter går videre i samarbejdet.

Aftalens nærmere juridiske form fastlægges i de kommende forhandlinger.

Under forhandlinger i Edinburgh fik den danske regering nedenstående afgørelse godkendt af de øvrige EU-medlemslande:

»AFGØRELSE TRUFFET AF STATS- OG REGERINGSCHEFERNE, FORSAMLET I DET EUROPÆISKE RÅD, OM VISSE PROBLEMER, SOM DANMARK HAR REJST VEDRØRENDE TRAKTATEN OM DEN EUROPÆISKE UNION

Stats- og regeringscheferne, forsamlet i Det Europæiske Råd, hvis regeringer har undertegnet Traktaten om Den Europæiske Union, der består af uafhængige og suveræne stater, som frit har besluttet, at de i overensstemmelse med de eksisterende Traktater i fællesskab vil udøve visse af deres kompetencer, som i overensstemmelse med Traktaten om Den Europæiske Union ønsker at løse særlige problemer, der i øjeblikket består specielt for Danmark og som Danmark har rejst i sit memorandum "Danmark i Europa" af 30. oktober 1992, som henviser til konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh om nærhed og åbenhed, som noterer sig erklæringerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh om Danmark, som tager de ensidige erklæringer til efterretning, som Danmark har afgivet ved samme lejlighed, og som vil blive knyttet til Danmarks ratifikationsakt, som noterer sig, at Danmark ikke agter at gøre brug af de efterfølgende bestemmelser på en sådan måde, at det hindrer et snævrere samarbejde og virke blandt medlemsstater, der er foreneligt med Traktaten, og som ligger inden for rammerne af Unionen og dens målsætninger, er blevet enige om følgende afgørelse:

AFSNIT A Borgerskab

Bestemmelserne vedrørende unionsborgerskab i anden del af Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab giver medlemsstaternes statsborgere de yderligere rettigheder og den yderligere beskyttelse, der nævnes i den pågældende del. De træder ikke på nogen måde i stedet for nationalt statsborgerskab. Spørgsmålet om, hvorvidt en person besidder statsborgerskab i en medlemsstat, afgøres udelukkende efter vedkommende medlemsstats egen lovgivning.

AFSNIT B Den Økonomiske og Monetære Union

1. Protokollen om visse bestemmelser vedrørende Danmark, der er knyttet til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, giver Danmark ret til at underrette Rådet for De Europæi-

ske Fællesskaber om sin holdning vedrørende deltagelse i tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union. Danmark har meddelt, at det ikke vil deltage i tredje fase. Denne meddelelse vil få virkning samtidig med, at denne afgørelse træder i kraft.

2. Danmark vil derfor ikke deltage i ordningen med en fælles valuta og vil ikke være bundet af de regler vedrørende økonomisk politik, som kun gælder for medlemsstater, der deltager i tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, og det vil bevare sine nuværende beføjelser med hensyn til pengepolitik i henhold til danske love og forskrifter, herunder Danmarks Nationalbanks beføjelser i pengepolitiske anliggender.
3. Danmark vil deltage fuldt ud i anden fase af Den Økonomiske og Monetære Union og vil fortsat deltage i valutasamarbejdet inden for EMS.

AFSNIT C Forsvarspolitik

Stats- og regeringscheferne tager til efterretning, at Danmark efter opfordring fra Den Vesteuropæiske Union (WEU) har fået status som observatør i denne organisation. De noterer sig også, at intet i Traktaten om Den Europæiske Union forpligter Danmark til at blive medlem af WEU. I overensstemmelse hermed deltager Danmark ikke i udarbejdelsen og gennemførelsen af afgørelser og aktioner inden for Unionen, som har indvirkning på forsvarsområdet, men Danmark vil ikke hindre, at der udvikles et snævrere samarbejde mellem medlemsstater på dette område.

AFSNIT D Retlige og indre anliggender

Danmark vil deltage fuldt ud i samarbejdet om retlige og indre anliggender på grundlag af bestemmelserne i afsnit VI i Traktaten om Den Europæiske Union.

AFSNIT E Afsluttende bestemmelser

1. Denne afgørelse får virkning på den dato, hvor Traktaten om Den Europæiske Union træder i kraft; dens gyldighedsperiode bestemmes efter artikel Q og artikel N, stk. 2, i denne Traktat.
2. Danmark kan til enhver tid i overensstemmelse med sine forfatningsmæssige bestemmelser underrette de øvrige medlemsstater om, at det ikke længere ønsker at benytte sig af alle eller en del af bestemmelserne i denne afgørelse. I så fald vil Danmark fuldt ud gennemføre alle til den tid gældende relevante foranstaltninger, som er truffet inden for rammerne af Den Europæiske Union.

SLUTERKLÆRING

Ovenstående afgørelse og erklæringer er en følge af resultatet af den danske folkeafstemning den 2. juni 1992 om ratifikation af Maastricht-Traktaten. For Danmarks vedkommende skal denne Traktats målsætninger på de fire områder, der er nævnt i afgørelsens afsnit A-D, forstås på baggrund af disse dokumenter, som er forenelige med Traktaten og ikke sætter spørgsmålstegn ved dens målsætninger.«

Der er en højaktuel og vigtig grund til, at den danske befolkning gives mulighed for at stemme om eventuel opgivelse af alle fire danske forbehold på én gang, og at man ikke følger unionstilhængerens plan om systematisk ophævelse af de fire forbehold gennem flere afstemninger.

Nærværende forslag har til formål at pålægge regeringen, at vælgerne den 28. september 2000 ikke kun tager stilling til, om Danmark skal opgive kronen til fordel for euroen. Vælgerne skal have mulighed for at tage stilling til, om alle fire forbehold fra Edinburg-aftalen skal ophæves. Der skal med andre ord være en afstemning om alle fire forbehold på én gang.

Grunden til, at forslagsstillerne mener, at alle fire forbehold skal til afstemning på samme tid, er, at de fire forbehold er et samlet hele. Efter at den danske befolkning i 1992 havde sagt nej til spørgsmålet om dansk ratifikation af Maastrichttraktaten, blev der i Folketinget indgået et Nationalt Kompromis og efterfølgende udformet et Memorandum "Danmark i Europa" af 30. oktober 1992. Fire punkter fra Maastrichttraktaten blev taget ud, og på et EU-topmøde i december 1992 fik den daværende regering de øvrige EU-medlemslandes opbakning til, at Danmark kunne stå uden for Maastrichttraktatens unionsbestemmelser på de fire områder.

Ved en ny folkeafstemning den 18. maj 1993 besluttede den danske befolkning at godkende Maastrichttraktaten med de fire danske forbehold. Det skete ved én afstemning.

Det forekommer derfor forkert, at regeringen nu gør et enkelt af de fire forbehold til genstand for folkeafstemning. Det må være mest korrekt, at befolkningen gives mulighed for at tage stilling til, om beslutningen fra folkeafstemningen i 1993 skal ændres. Altså om de fire forbehold skal ophæves.

Forslagsstillerne forestiller sig, at der kan sikres bred opbakning bag dette forslag. Partier som Venstre og CD har for længst erklæret, at de gerne vil have de

fire forbehold ophævet. Det Konservative Folkeparti er forsigtige tilhængere. EU-modstanderne i SF, Enhedslisten, DF, Frihed 2000 og løsgænger Frank Dahlgård er interesseret i at få befolkningens tilkendegivelse til alle fire forbehold frem for at skulle opleve en "salamimetode", hvor der gennem fire – eller flere – folkeafstemninger søges ophævelse af de fire forbehold.

Forslagsstillerne mener, at de fire danske forbehold skal bibeholdes og vil derfor anbefale befolkningen at stemme nej den 28. september til spørgsmålet om at ophæve de fire forbehold.

Forslagsstillerne mener ikke, at Danmark skal opgive kronen og indføre euroen med deraf følgende forpligtelser i ØMU'ens 3. fase.

Forslagsstillerne mener ikke, at Danmark skal deltage i et fælles EU-forsvarssamarbejde. Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitiske interesser varetages bedst i NATO. Allerede i dag er det vores opfattelse, at EU-samarbejdet er gået for vidt på forsvarsområdet, og at regeringen med passiv deltagelse er på kanten af det danske forbehold på forsvarsområdet.

Forslagsstillerne mener ikke, at Danmark skal deltage i det retlige samarbejde. Allerede i dag er Danmark med i Schengensamarbejdet og de retlige områder, som er omfattet af Amsterdamtraktaten. Begge dele er på kant med det danske forbehold.

Forslagsstillerne mener ikke, at Danmark og den danske befolkning skal deltage i et Unionsborgerskab. Selv om unionstilhængerne har gjort meget ud af at henvise til Amsterdamtraktaten som bevis på, at unionsborgerskabet ikke længere er aktuelt, så er det ikke hele billedet. Regeringsforhandlingerne op til Nice-traktaten og ikke mindst arbejdet med at udarbejde en særlig tekst om rettigheder for borgerne peger i retning af, at man nu vil give Unionsborgerskabet nyt indhold. Derfor skal vi fastholde det danske forbehold.

Nærværende forslag er en demokratisk handling. Forslaget fastholder de danske vælgere som den afgørende forsamling, når dansk EU-politik skal fastlægges. Folketinget kan hindre, at befolkningen føler sig taget ved næsen. Flere danskere har allerede ved læserbreve og andre lejligheder tilkendegivet lidt sarkastisk, at de "hellere må stemme ja den 28. september, for hvis det bliver et nej, så skal vi jo bare stemme igen...". Det er stærkt bekymrende for folkeafstemningsinstitutionen, hvis borgerne mister tilliden. Derfor må nærværende forslag nyde fremme.

Skriftlig fremsættelse

Kim Behnke (FRI):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om folkeafstemning om ophævelse af de fire danske forbehold.

(Beslutningsforslag nr. B 156).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.